**Tisdagen den 14 januari 2014**

P7_TA(2014)0011

# Livsmedelskrisen, bedrägerier i livsmedelskedjan och kontrollen över detta

**Europaparlamentets resolution av den 14 januari 2014 om livsmedelskrisen, bedrägerier i livsmedelskedjan och kontrollen över detta (2013/2091(INI))**

(2016/C 482/04)

*Europaparlamentet utfärdar denna resolution*

— med beaktande av den fempunktshandlingsplan ([1]) som kommissionen lade fram i mars 2013 till följd av upptäckten av ett omfattande bedrägerinätverk som utgav hästkött för att vara nötkött,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 av den 25 oktober 2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 1924/2006 och (EG) nr 1925/2006 samt om upphävande av kommissionens direktiv 87/250/EEG, rådets direktiv 90/496/EEG, kommissionens direktiv 1999/10/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG, kommissionens direktiv 2002/67/EG och 2008/5/EG samt kommissionens förordning (EG) nr 608/2004,

— med beaktande av förslaget till förordning om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och välbefinnande, växters sundhet, växtförökningsmaterial och växtskyddsmedel (COM(2013)0265),

— med beaktande av revisionsrättens rapport av den 11 oktober 2012 om hantering av intressekonflikter inom fyra EU-organ,

— med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet och yttrandena från utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd samt utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling (A7-0434/2013), och av följande skäl:

A. De allmänna principerna i EU:s livsmedelslagstiftning enligt förordning (EG) nr 178/2002 förbjuder saluföring av osäkra livsmedel samt bedrägeri, förfalskning av livsmedel och alla andra aktiviteter som kan vilseleda konsumenterna.

B. Förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel samt förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna innehåller detaljerade bestämmelser som förbjuder vilseledande marknadsföring och märkning.

C. EU:s gällande regelverk för livsmedelsäkerhet och livsmedelskedjan har fram till nu försett EU:s konsumenter med en hög grad av livsmedelssäkerhet. Den befintliga lagstiftningen är emellertid ännu bräcklig och inte alltid tillförlitlig, och därför behövs förbättringar på fältet.

([1]) http://ec.europa.eu/food/food/horsemeat/plan_en.htm.

D. Samtidigt har den senaste tidens fall av livsmedelsbedrägerier skadat konsumenternas förtroende för livsmedelskedjan och inverkat negativt på den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin, eftersom dessa skandaler skadar helhetsbilden av denna nyckelsektor för EU:s ekonomi. Att återställa konsumenternas förtroende för det europeiska jordbrukets livsmedelsprodukter, både inom och utanför Europeiska unionen, är en uppgift av enorm betydelse. De allra flesta europeiska jordbruksbaserade livsmedelsprodukter är dock av utmärkt kvalitet och förtjänar därför internationellt erkännande.

E. Öppenhet och insyn är ett centralt inslag i den strategi kommissionen och medlemsstaterna antagit för kontroller av livsmedelssäkerheten.

F. Den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin är en av de största ekonomiska sektorerna inom EU, och står för 48 miljoner arbetstillfällen och ett värde på 715 miljarder euro årligen.

G. Enskilda fall av livsmedelsbedrägeri inverkar negativt på hela den jordbruksbaserade livsmedelsindustrins anseende.

H. EU:s livsmedelslagstiftning är mycket detaljerad när det gäller livsmedelssäkerhet och inbegriper kontroller och tester av restprodukter och annan förorening av livsmedel och foder. Det finns emellertid ingen specifik ram för livsmedelsbedrägerier, förutom den allmänna bestämmelsen att konsumenterna inte får vilseledas.

I. Det finns även problem med tillämpningen av den befintliga lagstiftningen, och det behövs effektivare officiella kontroller av livsmedel från animalieproduktionen i varje led av livsmedelskedjan.

J. Det finns ingen statistik över förekomsten av livsmedelsbedrägerier i EU, och kommissionen har först nyligen gjort livsmedelsbedrägeri till ett nytt insatsområde.

K. Bland den senaste tidens bedrägerifall märks exempelvis saluföring av hästkött som nötkött, saluföring av kött från hästar behandlade med fenylbutazon som ätligt hästkött, saluföring av vanligt mjöl som ekologiskt mjöl, saluföring av ägg från burhöns som ekologiska ägg, saluföring av vägsalt som bordssalt, användning av metanolförorenad alkohol i spritdrycker, användning av dioxinförorenat fett för foderframställning och felaktig märkning av fiskarter och skaldjur.

L. Livemedelsbedrägerier förekommer i allmänhet där potentialen och lockelsen är stor samtidigt som risken att åka fast är liten och påföljderna små.

M. Livsmedelskedjan är ofta lång och komplex och involverar många livsmedelsföretagare och andra parter. Konsumenterna blir allt mer omedvetna om hur deras livsmedel produceras, och de enskilda livsmedelsföretagarna har inte alltid överblick över hela produktkedjan och är inte heller skyldiga att ha det.

N. Det mycket storskaliga bedrägeriet med hästkött i maten i hela Europa är ett symtom på ett okontrollerbart globaliserat leveranssystem, prispressande produktivitetssträvan inom den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin och ett ofullständigt märkningssystem.

O. Handlare och mellanhänder i livsmedelskedjan är inte alltid registrerade och certifierade som livsmedelsföretagare. Kommissionen och medlemsstaterna är ofta osäkra på hur många oregistrerade handlare som är aktiva.

P. Efter allvarliga livsmedelsbedrägerier låter nationella behöriga myndigheter ibland stänga dömda bedrägliga livsmedelsföretag. Kort därpå omregistrerar sig dessa företag på annan plats och fortsätter att bedriva handel som tidigare. Informationsutbyte mellan medlemsstater om dömda bedrägliga företag skulle förbättra kontrollen av dessa företag, så att de hindras från att bedriva ny bedräglig verksamhet.

**Tisdagen den 14 januari 2014**

Q. Ansvaret för att tillämpa och säkerställa efterlevnaden av EU:s livsmedelslagstiftning ligger hos medlemsstaterna. Regelefterlevnaden och kontrollen är med andra ord mestadels en nationell angelägenhet, och den EU-omfattande överblicken är därför begränsad eller rentav obefintlig.

R. Nationella myndigheter tenderar att inrikta sina kontroller på livsmedelssäkerhet och prioriterar inte livsmedelsbedrägerier, ofta på grund av brist på kapacitet och resurser.

S. De behöriga myndigheterna i vissa medlemsstater har specialiserade polisenheter för att bekämpa livsmedelsbedrägerier. I vissa medlemsstater är kontrollerna delvis utlagda på privata kontrollorgan. I andra medlemsstater genomförs kontrollerna helt av de behöriga myndigheterna.

T. Snabbvarningssystemet för livsmedel och foder är ett användbart redskap för snabbt informationsutbyte mellan medlemsstaterna och kommissionen, som exempelvis i det senaste bedrägerifallet med hästkött.

U. Kommissionens kontor för livsmedels- och veterinärfrågor (FVO) kontrollerar efterlevnaden av EU:s krav på livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet. I regel aviseras dess granskningar i förväg och förbereds i samverkan med de behöriga myndigheterna. Antalet granskningar per år är begränsat på grund av FVO:s begränsade kapacitet. FVO har låtit förstå att det för närvarande inte är tillräckligt utrustat och utbildat för att fokusera på livsmedelsbedrägerier.

V. Larm om ett stigande antal slaktade hästar i vissa medlemsstater har ignorerats helt av de behöriga myndigheterna, inte minst FVO.

W. Europol har observerat ett stigande antal livsmedelsbedrägerier och förväntar sig att den trenden kommer att hålla i sig tillsammans med att kriminella organisationer i högre grad blir inblandade i livsmedelsbedrägerier.

X. Medlemsstaterna kan använda Europols informationssystem för att utbyta information om gränsöverskridande utredningar. Europol kan endast på medlemsstaternas begäran bistå dem med sin sakkunskap, sina analysverktyg och sina databaser. I samband med hästköttsbedrägeriet var medlemsstaterna inledningsvis ovilliga att arbeta med Europol.

Y. Sedan 2011 har Europol framgångsrikt genomfört flera Opson-operationer mot förfalskade och undermåliga livsmedelsprodukter. Europol samarbetar i dessa operationer med Interpol, medlemsstaternas myndigheter, länder utanför EU samt privata partner.

Z. Att ursprungsland eller ursprungsort för kött och köttprodukter anges på märkningen förhindrar inte i sig bedrägeri. En livsmedelsprodukts ursprung avgör delvis livsmedelsproduktens pris i vissa fall.

AA. Ingåendet av frihandelsavtal som EU planerar skulle kunna leda till en försvagning av den europeiska lagstiftningen om livsmedelskontroll.

AB. Bedrägerier bör sättas in i ett ekonomiskt sammanhang som präglas av den globala finanskrisen men också av social dumpning både inom och utanför EU.

AC. Trading gör att lägsta bud vinner när det gäller kvalitet, säkerhet och öppenhet, och detta påverkar vinstmarginalerna i hela sektorn.

AD. Distributionsmetoderna och förekomsten av mellanhänder i distributionen destabiliserar produktionsmarknaderna genom att producenternas marginaler minskar.

***Livsmedelsbedrägeri: omfattning och definition***

1. Europaparlamentet beklagar att bekämpande av livsmedelsbedrägerier är en relativt ny fråga på den europeiska dagordningen och att det tidigare aldrig har varit en huvudprioritering för lagstiftning och efterlevnadskontroll på EU-nivå och nationell nivå.

2. Europaparlamentet uttrycker sin oro över livsmedelsbedrägeriernas potentiella inverkan på konsumentförtroendet, livsmedelssäkerheten, livsmedelskedjans funktion och jordbruksprisernas stabilitet, och framhåller vikten av att snabbt återställa de europeiska konsumenternas förtroende.

3. Europaparlamentet ber därför kommissionen att ägna livsmedelsbedrägerier all den uppmärksamhet de kräver och att vidta alla nödvändiga åtgärder för att göra förebyggande och bekämpande av livsmedelsbedrägerier till ett självklart inslag i EU:s politik.

4. Europaparlamentet framhåller att det behövs ytterligare inblick i livsmedelsbedrägeriernas omfattning, förekomst och beståndsdelar i EU. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att systematiskt samla in uppgifter om bedrägerifall och att utbyta bästa praxis i fråga om identifiering och bekämpning av livsmedelsbedrägerier.

5. Europaparlamentet konstaterar att EU:s lagstiftning för närvarande inte innehåller någon definition av livsmedelsbedrägeri och att medlemsstaterna använder olika metoder för att definiera det. Parlamentet anser att en enhetlig definition är av väsentlig betydelse för att ta ett europeiskt grepp på kampen mot livsmedelsbedrägerier. Parlamentet framhåller att det snabbt måste tas fram en harmoniserad definition på EU-nivå som baserar sig på diskussioner med medlemsstaterna, relevanta intressenter och experter och som inbegriper beståndsdelar som bristande efterlevnad av livsmedelslagstiftningen och/eller vilseledande av konsumenterna (inklusive underlåtenhet att informera om produkten), uppsåt och potentiell ekonomisk vinning och/eller konkurrensfördel.

6. Europaparlamentet understryker att den inre europeiska marknadens karaktär gör att livsmedelsbedrägerier ofta sträcker sig bortom medlemsstaternas gränser och blir ett hot mot alla europeiska medborgares hälsa.

7. Europaparlamentet konstaterar att den senaste tidens fall har exponerat olika typer av livsmedelsbedrägerier, såsom ersättning av huvudingredienser med billigare alternativ eller alternativ av lägre kvalitet, felaktig märkning av vilken djurart som ingår i köttprodukter eller fisk- och skaldjursprodukter, felaktig viktmärkning, försäljning av vanliga livsmedel som ekologiska, otillbörlig användning av kvalitetslogotyper avseende ursprung eller djurskydd, märkning av odlad fisk som vildfångad, saluföring av sämre fisksorter som sorter tillhörande en högre kategori eller en dyrare art samt förfalskning och saluföring av livsmedel med utgånget bäst-före-datum.

8. Europaparlamentet påpekar att några av de livsmedel som ofta är föremål för bedräglig verksamhet är olivolja, fisk, ekologiska produkter, spannmål, honung, kaffe, te, kryddor, vin, vissa fruktjuicer, mjölk och kött.

9. Europaparlamentet är bekymrat över signalerna på att antalet fall är på uppåtgående och att livsmedelsbedrägeri är en stigande trend som speglar en strukturell svaghet i livsmedelskedjan.

***Bidragande faktorer***

10. Europaparlamentet konstaterar att livsmedelsbedrägeri i allmänhet förekommer där den potentiella ekonomiska vinningen är stor och risken att åka fast liten. Parlamentet anser det ohållbart att livsmedelsbedrägerier i EU är en lukrativ verksamhet och att risken att åka fast är relativt liten.

11. Europaparlamentet framhåller att livsmedelskedjan är komplex och gränsöverskridande, samtidigt som kontroller, påföljder och säkerställande av efterlevnaden i huvudsak är en nationell angelägenhet. Denna situation tros öka risken för livsmedelsbedrägerier. Parlamentet anser att bättre spårbarhet för ingredienser och produkter inom hela livsmedelskedjan skulle bidra till att bekämpa bedrägerier.

12. Europaparlamentet understryker vikten av att ägna stor uppmärksamhet åt kontroller av importerade varor från tredjeländer och deras överensstämmelse med EU:s standarder för livsmedels- och fodersäkerhet.

13. Europaparlamentet pekar även på andra faktorer som ofta uppges bidra till livsmedelsbedrägerier, såsom den rådande ekonomiska krisen, åtstramningsåtgärderna som drabbar kontrollorganen samt trycket från detaljhandeln och andra att producera allt billigare livsmedel.

***Lärdomar och rekommendationer***

*Institutionell ram*

14. Europaparlamentet välkomnar kommissionens beslut att tillsätta en grupp för frågor om livsmedelsbedrägerier och uppskattar Europols insatser mot livsmedelsbedrägerier. Parlamentet uppmuntrar kommissionen att överväga utvecklingen av ett EU-referenslaboratorium för livsmedels äkthet.

15. Europaparlamentet välkomnar kommissionens plan att anordna en konferens om livsmedelsbedrägerier under 2014 för att höja medvetenheten bland relevanta aktörer.

16. Europaparlamentet är övertygat om att oanmälda oberoende inspektioner är avgörande för att se till att säkerhets- och märkningskraven för livsmedel verkligen tillämpas. Därför anser parlamentet att oanmälda inspektioner bör vara normen.

17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utvidga FVO-granskningarnas fokus så att de även innefattar livsmedelsbedrägerier. Parlamentet anser att FVO och medlemsstaterna bör tillämpa regelbundna, oberoende och obligatoriska oanmälda inspektioner för att upptäcka internationella överträdelser och se till att de högsta standarderna för livsmedelssäkerhet följs. Det är viktigt att officiella kontroller och inspektioner genomförs på ett sätt som medger insyn och att rapporterna och resultaten från kontroller och inspektioner av livsmedelsföretag offentliggörs, så att konsumenternas förtroende kan återupprättas och bibehållas.

18. Europaparlamentet beklagar att kommissionen och medlemsstaterna inte synliggör och tar fasta på FVO:s rapporter och revisioner i mer än begränsad omfattning. Kommissionen uppmanas att mer kraftfullt följa upp FVO:s rapporter och rekommendationer.

19. Europaparlamentet uppmanar budgetmyndigheten att utöka kapaciteten och resurserna hos FVO och kommissionens grupp för frågor om livsmedelsbedrägerier.

20. Europaparlamentet oroas över den minskade finansieringen inom EU för att säkra dessa mycket viktiga övervakningsuppgifter.

21. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och unionens regioner att anslå tillräckliga personalresurser samt finansiella och tekniska resurser till sina kontrollorgan.

22. Europaparlamentet understryker att effektiva kontroller och inspektioner bör genomföras på ett sätt som inte skapar en onödig administrativ börda för små och medelstora företag.

23. Europaparlamentet föreslår att det ska hållas en årlig utfrågning av FVO i parlamentets ENVI-utskott, där genomförda och framtida granskningar ska diskuteras innan FVO antar sitt arbetsprogram för det kommande året.

24. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att de frågor som FVO tagit upp hanteras och åtgärdas på lämpligt sätt.

25. Europaparlamentet konstaterar att eventuella förändringar i översyns- och prioriteringsförfarandet för FVO:s arbetsprogram inte bör innebära att det rättsliga förfarandet för antagandet av FVO:s arbetsprogram ändras.

26. Europaparlamentet uppmanar mer specifikt kommissionen och medlemsstaterna att ta fasta på resultaten i FVO:s granskningar med avseende på förfalskad dokumentation över medicinsk behandling av djur som är avsedda för slakt och export till EU och att se till att kött och andra animalieprodukter från tredjeländer, där det inte kan garanteras att de överensstämmer med EU:s livsmedelssäkerhetskrav, inte släpps ut på EU-marknaden.

27. Europaparlamentet konstaterar att medlemsstaterna ofta har svårt att framgångsrikt lagföra bedrägliga livsmedelsföretagare som verkar över EU:s gränser på grund av frågor om behörig domstol. Parlamentet beklagar att medlemsstater inte samarbetar systematiskt med Europol i gränsöverskridande fall av livsmedelsbedrägerier utan arbetar bilateralt.

28. Europaparlamentet inser de så kallade visslarnas betydelse för att avslöja bedräglig verksamhet i livsmedelsbranschen. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att skapa rätt förutsättningar för att visslare ska kunna slå larm om ojusta metoder säkert och anonymt.

29. Europaparlamentet anser att nationella behöriga myndigheter, i den utsträckning det är möjligt och lämpligt, bör informera allmänheten om återkallande av produkter och andra åtgärder som vidtagits av behöriga myndigheter i händelse av livsmedelsbedrägerier.

*Rättslig ram*

30. Europaparlamentet anser att offentliga kontroller bör fokusera inte bara på livsmedelssäkerhet utan även på förebyggande av bedrägerier och på risken att konsumenter vilseleds. Parlamentet gläds åt att kommissionens förslag om översyn av offentliga kontroller inbegriper extra kontroller av livsmedelsbedrägeri när de behöriga myndigheterna har anledning att misstänka att en näringsidkare förfar bedrägligt.

31. Europaparlamentet noterar att vissa medlemsstater delvis lägger ut kontrollerna på privata kontrollorgan. Parlamentet understryker att medlemsstaternas behöriga myndigheter alltid bör utöva tillsyn över kontrollsystemen och verifiera, certifiera och nagelfara alla privata kontrollsystem för att se till att de är förenliga med nationella och internationella standarder, så att deras resultat kan göras tillgängliga för offentliga organ.

32. Europaparlamentet förkastar alla planer på att delegera inspektionsuppgifter från offentliga myndigheter till ekonomiska aktörer.

33. Europaparlamentet anser att det behövs ett klargörande av handlarnas roll och det tillämpliga regelverket för försäljning mellan företag.

34. Europaparlamentet anser att alla kommersiella näringsidkare som behandlar, bedriver handel med eller lagrar råvaror, livsmedelsingredienser eller livsmedelsprodukter i den mänskliga livsmedelskedjan, däribland även handlare och ägare av kylhus, bör registreras som livsmedelsföretagare och bli föremål för kontroller.

35. Europaparlamentet anser att livsmedelsföretag bör kunna uppge källorna till de livsmedel eller ingredienser som använts, dvs. att varje livsmedelsföretag inom produktionskedjan bär sin del av ansvaret för slutprodukten.

36. Europaparlamentet inser betydelsen av tydlig och öppen märkning vid försäljning mellan företag och från företag till konsumenter och uppmanar kommissionen att se över EU:s livsmedelslagstiftning på detta område för att minska risken för livsmedelsbedrägerier.

37. Europaparlamentet efterfrågar större medvetenhet om och förbättrad övervakning av märkningen av frysta livsmedel vid försäljning mellan företag och från företag till konsumenter. Kommissionen uppmanas att lägga fram ett förslag om obligatorisk märkning av kött och fisk som anger om produkterna har frysts samt hur många gånger och under hur lång tid de har frysts.

38. Europaparlamentet anser att märkning av ursprungsland, även om det inte i sig är ett verktyg för att bekämpa livsmedelsbedrägerier, kan bidra till att säkerställa bättre spårbarhet längs livsmedelskedjan, stabilare förbindelser mellan köttleverantörer och bearbetningsföretag, större aktsamhet när livsmedelsföretag väljer sina leverantörer och produkter samt tillförlitligare information till konsumenterna och på så vis återupprätta konsumenternas förtroende.

39. Europaparlamentet erinrar om att förordning (EU) nr 1169/2011 föreskriver att kommissionen senast i december 2013 ska anta genomförandeakter om obligatorisk märkning med ursprungsland, märkning av kött från svin, får, get och fjäderfä samt frivillig märkning av livsmedel efter en konsekvensbedömning.

40. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att snarast lägga fram dessa genomförandeakter om märkning av färskt kött svin, får, get och fjäderfä, och att låta sig inspireras av de redan gällande bestämmelserna för obearbetat nöt- och kalvkött, för att se till att konsumenterna informeras om djurens födelseort, uppfödningsort och slaktort och samtidigt ta hänsyn till nationella och regionala system för angivande av kötts ursprung.

41. Europaparlamentet erinrar vidare om att det redan tidigare har efterlyst ursprungsmärkning för kött i bearbetande livsmedel och att kommissionen håller på att utarbeta en rapport om obligatorisk ursprungsmärkning för kött som ingår som ingrediens. Parlamentet uppmanar kommissionen att snarast lägga fram sin rapport och att följa upp den med lagstiftningsförslag som gör angivande av ursprung för kött i bearbetade livsmedel obligatoriskt, samtidigt som kommissionen bör ta hänsyn till sina konsekvensbedömningar och undvika onödiga kostnader och administrativa bördor.

42. Europaparlamentet efterlyser bättre märkning av bearbetade produkter som innehåller fisk, särskilt när det fiskens ursprung och fiskemetod.

43. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att påskynda ansträngningarna för att tillsammans med berörda parter och medlemsstaterna undersöka utrymmet för och behovet av elektroniska certifieringssystem i livsmedelskedjan, vilket skulle kunna minska sannolikheten för bedrägerier i samband med papperscertifikat.

44. Europaparlamentet begär att kommissionen ska inrätta ett centraliserat europeiskt register över hästpass för att förhindra bedrägligt utfärdande av dubbla pass.

45. Europaparlamentet är bekymrat över avsaknaden av ett europeiskt regelverk för kött från klonade djur.

46. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utforma en metod för spårbarhet och identifiering av kött från klonade djur, till exempel genom inrättande av en internationell gendatabas för klonade djur.

*Företagens ansvar*

47. Europaparlamentet anser det värdefullt om branschen själv – som komplement, och inte som ersättning, till det officiella kontrollsystemet – proaktivt utvecklar och tillämpar bedrägeribekämpningsinitiativ för den privata sektorn, såsom kontroller av produkternas tillförlitlighet, egenkontroll, analyser, produktspårningsplaner, granskningar och certifiering, och välkomnar aktuella initiativ som initiativet för global livsmedelssäkerhet och livsmedelsbedrägeriinitiativet vid Michigan State University.

48. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att överväga att införa en juridisk skyldighet för livsmedelsföretagare att rapportera till behöriga myndigheter om förekomsten av livsmedelsbedrägerier.

49. Europaparlamentet anser att detaljhandeln har ett särskilt ansvar att garantera livsmedelsprodukters tillförlitlighet och kräva en säker och trygg leveranskedja av sina leverantörer. Parlamentet anser att det är återförsäljarnas ansvar att kontrollera åtminstone den formella efterlevnaden av märkningsreglerna. Parlamentet beklagar att primärproducenter pressas att producera allt billigare av detaljhandlare och andra livsmedelsföretagare, ofta på bekostnad av livsmedlens eller ingrediensernas kvalitet.

50. Europaparlamentet konstaterar att livsmedelsföretagare i nuläget inte alltid känner till källan till de ingredienser de använder. I detta sammanhang konstaterar parlamentet att korta leveranskedjor (lokala och regionala) kan garantera större insyn och ersätta de långa och komplicerade leveranskedjor som hade en stor del i livsmedelsbedrägerikrisen.

51. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram lagstiftningsförslag – i enlighet med förordning (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel – om märkning avseende lokal saluföring och direktförsäljning, i syfte att främja de berörda marknaderna och hjälpa jordbrukarna att skapa mervärde åt sin produktion.

***Regelefterlevnad och kontroller***

52. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, i enlighet med artiklarna 7 och 17 i förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna, beivra och förhindra saluföring av sådana produkter som förekommer på marknaden under avsiktligt felaktig eller vilseledande beteckning, eftersom även detta bör betraktas som en form av livsmedelsbedrägeri.

53. Europaparlamentet är övertygat om att det behövs en attitydförändring hos de behöriga myndigheterna så att de går från ett administratör- och veterinärtänkande till mer av ett polistänkande, baserat på erfarenheterna från det danska livsmedelsverkets ”flygande patrull” och från Italiens karabinjärer och finanspolis. Parlamentet betonar att en förutsättning för ett sådant tillvägagångssätt är att de utsedda domstolarna förses med domare med expertkunskaper inom livsmedelslagstiftning.

54. Europaparlamentet understryker att genomförandet av kontroller bör vara riskbaserat och inbegripa riskprofiler och sårbarhetsbedömningar för varje leveranskedja och livsmedelsprodukt, med utgångspunkt i pågående akademiska studier som kombinerar kunskaper inom områdena livsmedels äkthet och kriminologi, till exempel forskning som bedrivs av Vrije Universiteit Amsterdam och universitetet i Wageningen.

55. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ytterligare stimulera europeiska och nationella forsknings- och utvecklingsprogram för att utveckla och införa teknik och metoder för upptäckt av livsmedelsbedrägerier, såsom sensorteknik, dataanalys och fingeravtrycksteknik för produkter, och att underlätta den kommersiella tillgången till testning på kort sikt. Parlamentet uttrycker sin erkänsla för de befintliga europeiska forskningsprojekten för livsmedels tillförlitlighet och äkthet, såsom Trace och AuthenticFood.

56. Europaparlamentet rekommenderar att FVO och nationella myndigheter i sina granskningar inbegriper så kallade massbalanskontroller av in- och utflöden och avfallsflöden.

57. Europaparlamentet efterlyser förbättrad samordning och kommunikation mellan nationella myndigheter med ansvar för att utreda livsmedelsbedrägerier, så att medlemsstaterna kan få hjälp att intensifiera sina insatser i kampen mot detta problem. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att i brådskande ordning införa ett elektroniskt system, baserat på det befintliga snabbvarningssystemet för livsmedel och foder (RASFF) såsom kommissionen föreslagit, för att möjliggöra snabbt informationsutbyte mellan medlemsstaterna och kommissionen i fall av livsmedelsbedrägeri. Parlamentet vill att det ska offentliggöras årliga rapporter med en redogörelse för upptäckta fall av livsmedelsbedrägerier, i likhet med RASFF-rapporterna.

58. Europaparlamentet anser att det bör inrättas ett nätverk mot livsmedelsbedrägerier som ett sätt att stärka samordningen mellan de behöriga EU-organen (Europol, Eurojust, FVO) och på så vis bättre förebygga och upptäcka livsmedelsbedrägerier.

59. Europaparlamentet föreslår att DNA-testning ska införas som standardförfarande vid stickprovskontroller för artbestämning, särskilt när det gäller kött- och fiskprodukter, och att en centraliserad DNA-databas ska inrättas i detta syfte.

60. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta itu med kryphål i de befintliga bestämmelserna om livsmedels säkerhet och spårbarhet med avseende på import av livsmedel från tredje parter, där risken är större för livsmedelsbedrägeri.

61. Europaparlamentet kräver att EU:s förhandlingar om frihandelsavtal inte medför några ändringar av EU-lagstiftningen om livsmedelssäkerhet och livsmedelstrygghet, och inte heller minskar kapaciteten att kontrollera tillämpningen av denna lagstiftning.

62. Europaparlamentet anser att resultaten av kontroller bör offentliggöras på ett sätt som är lättillgängligt och begripligt för konsumenterna, t.ex. i form av ett system för betygssättning. Parlamentet är övertygat om att detta skulle hjälpa konsumenterna att fatta beslut och dessutom ge livsmedelsföretag incitament till gott uppförande.

***Påföljder***

63. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag att höja böterna för att åtminstone uppväga den uppskattade ekonomiska fördel som eftersträvas genom överträdelsen, men anser samtidigt att detta inte är tillräckligt avskräckande. Parlamentet anser att medlemsstaterna bör fastställa böter för livsmedelsbedrägerier som åtminstone är dubbelt så höga som den uppskattade ekonomiska fördel som eftersträvas genom den bedrägliga verksamheten. Som en extra avskräckande åtgärd anser parlamentet att medlemsstaterna måste fastställa ännu strängare påföljder, även straffrättsliga, i bedrägerifall där folkhälsan med berått mod äventyras eller där produkterna riktar sig till sårbara konsumenter. Vidare föreslår parlamentet att livsmedelsföretagarens registrering ska dras in vid upprepade förseelser.

64. Europaparlamentet beklagar att kommissionen inte har en översikt över de olika nationella påföljdssystemen för livsmedelsbedrägerier och över hur dessa påföljdssystem fungerar utifrån EU-lagstiftningen. Kommissionen uppmanas att ta fram en sådan översikt så snart som möjligt.

65. Europaparlamentet anser att större hänsyn bör tas till djurskyddet och att påföljderna bör skärpas i fall där bestämmelserna åsidosätts.

66. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att samla in uppgifter från medlemsstaterna och rapportera om vilka olika påföljdssystem och vilka påföljdsnivåer medlemsstaterna tillämpar på livsmedelsbedrägerier och om hur påföljdssystemen fungerar.

67. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att även överväga andra metoder för att förebygga och avskräcka från livsmedelsbedrägeri, exempelvis genom ett europeiskt register där dömda bedrägliga livsmedelsföretag namnges.

68. Europaparlamentet vill se en utbyggnad av de nuvarande spårbarhetssystemen och en konsekvent tillämpning av den kontinuerliga spårbarhet som föreskrivs i EU:s grundförordning (EG) nr 178/2002 och som omfattar livsmedel, foder, livsmedelsproducerande djur och alla andra ämnen som är avsedda för eller kan antas ingå i ett livsmedel eller ett foder. Parlamentet begär att alla stadier i hela produktions-, bearbetnings-, försäljnings- och distributionskedjan över hela Europa ska vara fullständigt begripliga och öppna för insyn för kontrollanter, så att livsmedelsbedrägerier snabbt kan identifieras.

69. Europaparlamentet föreslår att undersökningslaboratorier och laboratoriepersonal ska vara skyldiga att till de behöriga tillsynsmyndigheterna rapportera alla resultat av livsmedels- och foderundersökningar som tyder på bedrägerier eller som är av betydelse för bedrägeribekämpning.

o

o o

70. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.